

מנהיגי חינוך יקרים!

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי
לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וּרְאִיתָה אֹתָהּ וְנֹאסַפְתָּ אֶל עַמִּיךָ גַּם אֹתָהּ כְּאֲשֶׁר נֹאסַף אֶהְרֹן
אָחִיךָ. (במדבר כז, יב-יג)

ב פרשת "ואתחנן" קראנו כי משה רבינו התפלל ואתחנן תפילות - תקט"ו
(515) תפילות, כדי לזכות להיכנס ארצה, תפילות שבסופן, גזר עליו ה' "אל
תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה".

לכאורה – מפח נפש עצום. מאות תפילות נרגשות – ואין כל תוצאה.

כאן בפרשה ה' הסכים שמשה לפחות יראה את הארץ: "עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים
הַזֶּה וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ... " שאלו חז"ל (סוטה יד) "מפני מה נתאווה משה רבנו
להיכנס לא"י? וכי לאכול מפריה הוא צריך, או לשבוע מטובה הוא צריך?
למדנו מהרב אביגדור הלוי נבנצל בספרו 'שיחות לספר במדבר' כי: "חייבים
איפוא להבין, שלראות את א"י אין זו ראיית נוף סתמית. בקשתו המקורית של
משה היתה, לקלוט מן הארץ דרגת קדושה מוגברת – של הפרשת תרומות
ומעשרות, של הילוך ארבע אמות בא"י... ובכך להשלים ולהוסיף קדושה
בנשמתו. מכיוון שנבצר ממנו הדבר, פיצה אותו ה' בהתבוננות בה, כי ראיית
הארץ – גם היא מוסיפה קדושה! אפילו ראייתה בעלמא, מעניקה קדושה
לנפש. אמנם לא כקדושה הנובעת מקיום מצוותיה בפועל – אך חלק מקדושה
העליונה של הארץ, ניתנת לספיגה בעצם ראיית ההרים והגבעות שבה. משה
ראה את הארץ לפני כיבושה וחלוקתה, בתקופה שלא היה בה עדיין חיוב
המצוות התלויות בארץ, משום כך הראהו ה' את כל העתיד להתרחש בארץ,
משה "ראה" את הארץ שלאחר כיבוש וחילוק כדי שמימד הזמן, לא יעכב את
ראייתו מלקלוט את קדושתה המושלמת. בנושא ראיית העיניים, הכל לפי
המתבונן, אפשר שמספר בני אדם יביטו בדבר מסויים – וכל אחד ישיג השגה
שונה לחלוטין. משה מתבונן בארץ בעיניו ורואה קדושה, המרגלים שלא רק
ראו אלא גם הלכו בה הפסידו את חלקם בעולם הבא. משה רבינו התבונן עם
רצון לשאוף לתוכו את הקדושה, ואילו המרגלים התבוננו בה במחשבה רעה
ובכך הפכו סם חיים לסם מיתה.

במקומות רבים בתורה, מודגשת מאוד השפעת הראיה על הרואה. התורה
מצווה: "וראיתם אותו, וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם". ראייה מביאה
לידי זכירה, זכירה מביאה לידי עשייה. התורה מבטיחה שברגע שאדם יביט
בציצית יתרחש תהליך נפשי מופלא שיזכיר לאדם את כל תרי"ג המצוות. כשם
שראיית הציצית משפיעה טובה, כך מזהירה התורה מיד: "ולא תתורו אחרי
לבבכם ואחרי עיניכם" הראיה יכולה להשפיע גם רעה גדולה."

אנו נמצאים בימי בין המצרים, מספרים על הרב שמולביץ זצ"ל שהלך פעם

בירושלים העתיקה, בסמטה ממנה רואים את מקום המקדש, בדרכו הביט לעבר רצפת העזרה ולפתע הזדעזע. מה קרה? הוא הזדעזע מעצמו, כיצד יתכן שראה את רצפת המקדש, וראה זו לא השפיעה על נפשו..!?! כפי הנראה כותב הרב נבנצל הראיה השפיעה עליו אלא שהוא על פי דרגתו חשב שלא היה מספיק, שהיה צריך לחוש מהפכה בנפשו.

ועוד מספרים על הרב האדר"ת זצ"ל שאמר לפני מותו כי העובדה ששיכנו אותו בדירה המשקיפה אל הר הבית (כמובן, מתוך מחשבה טובה, שביתו ישקיף אל מקום הקודש) – עובדה זו גרמה לקיצור חייו... כי הוא ידע להתבונן! הספיגה המתמדת של חורבן בית המקדש שברה את ליבו. לראיית עינינו יש השפעה מכרעת על צעדינו בחיים. ככל שאדם מביט בדברים שקדושה בהם, ככל שהוא מנצל את ראייתו להשפיע קדושה אל תוכו – כך הופכת ראייתו עם הזמן לכלי המשפיע קדושה מתוכו, אל כל הסובב אותו. משה רבינו לאחר מאה עשרים שנות הבטה אל הקודש מסוגלת עינו להוסיף ברכה וקדושה אף בעם הקודש ובארץ הקודש. וכל המתאבל על ירושלים, ופועל לתיקון פגמי כוח הראיה שגרמו לחורבנה זוכה לרואה בשמחתה.

מנהיגי חינוך יקרים, למדנו מעט על כוח השפעתה העצומה של הראיה. היכולת והזכות לראות את הטוב, את הקדושה וחלילה הפוך, כולנו תפילה כי תלמידנו אשר יצאו לחופשה נושאים עימם לדרך את כוח הראייה לקדושה, ולטוב.

תוכנית "בי"ס של הקיץ" היא הזדמנות נוספת לחזק חשיבות ערך הראיה ושמירת העיניים. ערך ראיית הטוב והקדושה, לנצל שעות הפנאי לטיולים בארצנו הקדושה, להימנע משהייה ממושכת מול מסכים ובודאי מול תכנים שאינם מתאימים.

בע"ה נזכה לראות בעין טובה את כל ההשקעה בחינוך בתוצרים ובהישגים אותם אנו זוכים לראות עם מבט לקראת שנה"ל תשפ"ב. מבקשת להדגיש כי תוכנית "בית ספר של הקיץ" היא הזדמנות לעסוק גם בתכנים של מקצועות הקודש לצד צמצום פערים במקצועות הליבה, בתכנים רגשים חברתיים, כמו כן בתקופת בין המצרים הזדמנות להעמיק בתכני ימי בין המצרים, בצפיה וגעגוע לבית המקדש, תוכניות המגבירות "ואהבת לרעך כמוך".

הרב יעקב אדלשטיין, שהיה הרב של רמת השרון, כתב פעם מכתב לחופש לילדי בית ספר "רמב"ם" בעיר, והדגיש נקודה חשובה: "רק שנת הלימודים מתקרבת לקיצה. הלימודים עצמם אינם מסתיימים. כי הלימודים אינם רכישת ידע בלבד. לימוד – עיקרו הוא חינוך. הוספת עוד מעלה נפשית, עוד מידה

טובה – חינוך זה אינו מסתיים אף פעם. גם כאשר מסיימים לגמרי את כל כיתות בית הספר, יש צורך להמשיך ולעמול על חינוך עצמי. אתם מתמודדים עם ניסיונות אחרים מאלה שאנחנו התמודדנו איתם, אבל האדם נברא כדי לעמוד בניסיון. כל עידן וניסיונותיו, כל דור ונקודת המבחן שלו, שבה על האדם להיאבק ולנצח. אם בחודשי הלימודים עיקר ה'קרב' הוא סביב ההקשבה בשיעור, ציות להוראות בית הספר, איחור, שינון וכדומה, הרי בעונת החופש עוברת ה'חזית' יותר אל שטח המשפחה ואל הרחוב – עזרה להורים, יחסי כבוד עם אחים וזהירות ממוקשי הרחוב הקורץ. כשם שבמלחמה נגד מחלות ניתנת עדיפות לרפואה מונעת, כך במלחמה הרוחנית שלנו, ההצלחה תאיר לנו פנים אם ניתן לנפשנו מראש את החיסון היעיל, אם נחיה חיים מלאי תוכן ומידות טובות". לכן נאמר לכם כעת: שנת הלימודים מסתיימת – עונת החינוך העצמי מתחילה. בהצלחה!"

בהצלחה רבה
שבת שלום ומבורך
שושנה נגר